Ч. 96 (13.994). Львів, пятниця 12. квітня 1935. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060, 145.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В справі збірки на воєнні вдови і сироти по членах УГА.

КОМУНІКАТ.

...к уже подано в пресі, Товариство „Український Фонд Воєнних Вдів і Сиріт“ у Львові ...стало по кількалітній перерві дозвіл влади на переведення прилюдної збірки жертв у користь ...раїнських воєнних вдів і сиріт.

Воєвідські уряди у Львові і Станиславові ...али дозвіл на збірку в неділю 14. квітня ц. р. В останній хвилині Т-во дістало дозвіл Воєвідського Уряду в Тернополі з дня 4. IV. 1935 ч. ... 3/32/35 на переведення збірки на терені тернопільського воєвідства в другий день Великодних Свят, себто в понеділок 29. квітня 1935 р.

Подаючи це до ласкавого відома П. Т. Громадянства, Управа Товариства просить отсим ще раз жертвувати

НА ПАСКУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ВОЄННИХ ВДІВ І СИРІТ

у неділю 14. ц. м. у львівському і станиславівському воєвідстві та в понеділок 29. квітня ц. р. в тернопільському воєвідстві.

Львів, дня 11. квітня 1935 р.

Управа Товариства „Український Фонд Воєнних Вдів і Сиріт“, Львів, Потоцького 48.

Подробиці французько-большевицького договору.

ПАРИЖ, ПАТ. Політичні кола подають подробиці французько-большевицького договору, до якого дійшло після півторагодинної наради большевицького амбасадора Потьомкіна з мін. Лявалем у вівторок 9. квітня ц. р. У нараді брав теж участь мін. Тітулеску і посли Малої Антанти та балканської антанти. Ком. Літвінов надіслав телеграму, що годиться на пропозиції Франції. Редакцію договору переведе мін. Ляваль з ком. Літвіновим у Женеві при нагоді надзвичайного засідання Ради Ліґи Націй. Договір складається ві загальної частини, яка творитиме підставу до тіснішої конвенції. Текст складається з трьох статтей. У першій статті обі держави зобовязуються користати з порад Ради Ліґи Націй. Друга стаття зясовує права до акції, якби не дійшло до однодушної згоди всіх членів Ради. Третя стаття згадує про відкликання Ради до членів Ліґи, щоб сухопутні, морські і летунські сили запевнили пошанування договорів. Міродатні кола запевняють, що Чехословаччина і СССР підпишуть договір за зразком французько-большевицького.

Приїзд французької делеґації до Стрези.

СТРЕЗА, 11. 4. ПАТ. Вчора в год. 10.15 увечір прибули до Стрези прем. Флянден і мін. Ляваль з 9 членами делеґації. Французьких державних мужів привитав Мусоліні в однострою шефа фашистівської міліції. Орхестра відограла марсилієзу.

ПАРИЖ, ПАТ. Рада міністрів затвердила ...вказівки для прем. Фляндена і мін. Ляваля, текст меморіялу і резолюцій, які мін. Ляваль висуне на засіданні Ради Ліґи підчас дискусії над заведенням у Німеччині загальної військової служби. Французький уряд бажає, щоб у Стрезі Італія і В. Британія згодились на проєкт резолюції та щоб її висунули всі три держави у Женеві як спільну

Перед поділом Европи на два ворожі табори.

ЛЬОНДОН, 11. 4. ПАТ. Англійська преса поки що не обговорює французько-большевицького порозуміння. Дотепер тільки два часописи помістили комунікати. „Таймс“ називає це порозуміння ...жаданням використати санкції Ліґи для цілей обосторонного союзу. Для богатьох це нове порозуміння не буде нічим більше, як союзом під шатрою Ліґи Націй. „Таймс“ висловлює побоювання, що ці нові пропозиції доведуть до поділу Европи на два ріжні і ворожі табори.

„Ню Кронікль“ підкреслює, що французько-большевицьке порозуміння вказує, яким шляхом підуть події, якщо В. Британія не наведе постановам пакту Ліґи Націй про безпеку суттєвого значіння.

Арештували д-ра Фенцика.

БЕРЛІН, ПАТ. З Праги повідомляють, що у вівторок 9. квітня ц. р. вернувся з поїздки до Злучених Держав д-р Степан Фенцик, щоб повести кампанію на Підкарпатській Руси. Фенцика арештувала поліція в Хебіні і перевезла до Ужгороду. Фенцикові закидають, що в Злучених Державах вів кампанію проти Чехословаччини.

(Від Редакції: Арештований д-р Ст. Фенцик — це той самий, що перевів відому нашим читачам фінансову трансакцію з консулятом одної держави в Ужгороді, завдяки якій міг видавати щоденник „Карпаторусскій Голосъ“, що його недавно чсл. влада припинила на 6 місяців).

Продовжать військову службу в Бельґії.

БРЮСЕЛЬ, 11. 4. ПАТ. На засіданні комісії ... справ національної оборони палати послів ...обговорили справу продовження часу військової служби. Міністр національної оборони заявив, що не може запевнити, чи не зломить теперішнього закону про військову службу. Покищо йдуть тільки наради над продовженням часу військової служби

Чергова висилка військ до Африки.

РИМ, 11. 4. ПАТ. Вчора ввечір відплив з Кальярі до східної Африки корабель „Леонардо да Вінчі“ з відділами 34 полку піхоти і воєнним матеріялом.

З Неаполю відплив кораблем „Ґанґа“ штаб дивізії Ґавіняна.

Уряд не звільнює зі служби моряків з 1913. р.

Невтральність Злучених Держав.

ВАШИНҐТОН, 11. 4. ПАТ. През. Рузвельт радив учора з державним секретарем закордонних справ у справі невтральности Злучених Держав на випадок конфлікту в Европі. Відповідний проєкт предложать конґресові

Національна рада оборони Німеччини.

БЕРЛІН, 11. 4. ПАТ. Ґен. Сект вертається з Китаю до Німеччини. Кружляють поголоски, що ґен. Сект дістане важливе і відповідальне становище в армії з метою її відбудови. Ґен. Секта призначать членом національної оборони, до якої ввійдуть теж ґен. Люденлорф і марш. Макензен.

Важне для власників премійних вкладкових книжечок Кооперативного Банку „Дністер“.

У льосуванні переведеному на засіданні Надзірної Ради Кооперативного Банку „Дністер“ у Львові, в дні 8-го квітня 1935 припали премії за ощадність на такі премійні книжечки:

по зл. 25·—	число книж.	30.310, 30.311, 30.331 і 30.363
по зл. 50·—	„ „	30.292 і 30.314
по зл. 100·—	„ „	30.353.

ДИРЕКЦІЯ Кооперативного Банку „Дністер“.

425.000 видано — — — треба ще 60.000 зол.!

Львів, 11. квітня 1935.

У двох числах „Діла“ друкували ми повністю реферат директора Нар. Лічниці, д-ра Тита Бурачинського, виголошений на недільній пресовій конференції в справі будови українського шпиталю. Вірніше кажучи, річ іде вже не про будову, а про докінчення будови, про останню стадію завершення великого діла, яке зродилося — з нічого. З нічого? Ні, те велике діло зродилося з ініціятивности, ідейности, рухливости, добрих помислів і муравлиної жертвенної багатолітньої праці одного невеличкого гуртка людей, — гуртка українських лікарів.

Справді, ніде може так, як на прикладі будови українського шпиталю у Львові, не можна перевірити правди, які чуда діє ідея у злуці з енерґією і працею. Ще яскравіше виступатиме назверх творче діло українських лікарів, коли порівняємо його наприклад з такою справою, як будова українського театру у Львові: тут, без шуму й розголосу, майже незамітно виріс великий триповерховий будинок і ще поки його викінчено — вже він частинно відданий до вжитку, — там уже кількадесять літ стоїть прегарна площа, опоганена якимись будками чужих підприємств. А тейже шпиталь, дім для хворих, це справа така непопулярна, така „неприємна“ — для всіх здорових, — а в справі українського театру велася довгі роки „ударна кампанія“ і вона завжди цікавить найширші кола й верстви громадянства, як справа безпосередньої розваги!

А проте так склалося, що — не входячи вже ближче в аналізу позитивних і неґативних моментів в одній і другій справі — український Львів матиме швидше шпиталь, ніж театр. І саме нині, в останній хвилині, творці того позитивного діла звертаються до своїх земляків з покликом допомогти їм довести діло до кінця. Мають право робити це. Бо не робили цього давніше, не жадали довіря на кредит, не старалися популяризувати справу, заки не показали її реальних обрисів, — лише найшли Мецената, придбали від нього площу і перших 5.000 долярів, потім скористали з ювилею того достойного Мецената для проголошення збірки, та ввесь час самі складають сотик до сотика з дрібних оплат за лікування в Народній Лічниці і в той спосіб постепенно, в міру допливу фондів, будують, радіють кожною новою вмурованою цеглою і журяться, щоби швидше вдалося вмурувати чергову...

Є чим радіти. Який рік тому відбулося посвячення будинку шпиталю і тоді присутні могли оглядати лєдви партер. Сьогодні сходами можна пройти вже аж на тарасу над третім поверхом і на кожному поверсі оглядати просторі салі, призначені разом на сто ліжок, салі призначені на операції, на каплицю, на ріжні кабінети, на поміщення допоміжного персоналу. Видано досі на будову й інсталяцію поверх 425.000 зол. — треба на викінчення будови ще немалої суми, а проте вже невеликої в порівнанні з тією, яку вже виплачено: треба ще яких 60.000 зол.

Шпиталь, річ справді непопулярна. Масова збірка на шпиталь ледви чи далаб бажані висліди, коли одночасно на масовій жертвенности спираються такі установи, як „Просвіта" чи „Рідна Школа". Зате ідея шпиталю, що не тільки має бути домом хворих, але й „централею здоровля", як його назвав нинішній енергійний керманич, може найти справді розуміння у чималому гурті одиниць. **Повинна** теж найти розуміння й підтримку у тих нашях **заможніших** громадян, які саме завдяки своїм матеріяльним засобам переконалися, яке це щастя мати можливість користати зі здобутків медицини, — та яке нещастя, коли хтось до практичних користей з тих здобутків не має доступу. Шпитальництво, це така ділянка суспільної праці, що від непамятних часів в усіх країнах світа находило протекторів і меценатів і спонукувало до проявів найблагородніших почувань душі і серця. А проте це прояв не тільки слізливого гуманітаризму. Допомогти справі українського шпитальництва, це не тільки дати вислів своєму жалеві з приводу іствування хворих і своїй охоті усунути їх біль. Допомогти українському шпитальництву каже у ще більшій мірі **журба за здоровля нації**, за піднесення здоровельної культури, за защіплення у найширші маси свідомости про потребу плекання свого здоровля, систематичної його перевірки у фахівців-лікарів, за витворювання теж кадрів високих лікарських фахівців. Тому шпитальництво стоїть на тій самій дошці суспільних вартостей, що всі установи, присвячені плеканню здорового тіла і здорової душі. Рідний шпиталь вилікує теж напевне разом з тілом неодну хвору душу.

Гурток одиниць, який справді з енергією і завзяттям гідним найвищого подиву веде діло будови українського шпиталю, подає конкретний проект, як найкраще прийти з допомогою його ділові. Він відкликується відразу до одиниць заможніших. Просить їх, щоби вони по 2.000 зол. фундували ліжка, які звались би іменем фундатора, або одиниць, близьких фундаторові, (цілі салі по 10.000 зол.). Очевидно, комітет будови не нехтує і меншими датками. Одночасно з недільного реферату ми довідалися, що лише львівська Архиепархія дала 10.000 долярів на два ліжка у шпиталю. Іншими словами: духовники з львівської Архиепархії по віки вічні мають право займати у шпиталі два ліжка та користати з безплатного лікування. Здається, що навіть з „бизнесового" погляду це ненайгірша трансакція, — якщо „інтересом" можна назвати — рятування життя і здоровля! Ця фундація львівської Архиепархії поважно допомогла будові шпиталю. Можна висловити велике здивування, чому досі того самого не зробили Епархії станиславівська й перемиська: ми певні, що це тільки тимчасова загайка, спричинена несуттєвими обставинами та в найближчому часі доведе до корисного завершення. Тоді річ ітиме вже за модерне внутрішне лікарське вивінування шпиталю, яке піде швидкою ходою.

Піддаємо цю справу під увагу всім ідейним громадянам, зокрема заможнішим одиницям та міродайним чинникам обох других краєвих Греко-Католицьких Епархій.

Наради в Стрезі.

ЛЬОНДОН, 11. 4. ПАТ. Райтер повідомляє, В год. 8.40 приїхали до Стрези: прем. Мекдональд і мін. Саймон, яких привитав Мусоліні англійською мовою. На двірець могли війти тільки англійські журналісти. Дипльоматичний кореспондент Райтера повідомляє, що залізничого шляху від кордону стережуть сильні військові стежі. В декількох місцях стоять скорострілн. Наради почалися в год. 10.30 передполуднем.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— З Атен повідомляють, що грецькі посли у Варшаві Політіс і в Москві Поліхроніадес уступають.

— Ґен. Людендорф надіслав до канц. Гітлера телеграму з подякою за побажання і відзначення. Одночасно подякував канцлерові, що привернув загальну військову службу і створив нову німецьку армію.

— Мін. Томас заявив у палаті громад, що уряд не вирішить ніякої проблеми без згоди домінійв.

— Підчас останніх виборів на Мадярщині проурядова партія здобула 168 мандатів, дрібні хлібороби 24, безпартійні 12, християнсько-господарська партія Вольфа 14, соціял-демократи 11, лібералн 6, націонал-соціялісти і леґітимісти по 2, інші дрібні партії 3 мандати.

Найбільше вмирає греко-кат. дітей.

Із загального числа 123.922 померших дітей в Польщі минулого року припадає на римо-кат. обряд 84.254 немовлят, на греко-кат. 19.773, на православних 17.478, на євангеликів 2.869, на жидів 2.951, на інші 597 смертей. *Найбільша смертність припадає на греко-католиків*, бо 19,2 смертей немовлят на 100 живих уроджень. У євангеликів припадає 16 смертей на 100 живих уроджень, у православних 14.6, римо-католиків 14, **жидів 4.1.**

„Бюлетин польсько-український“
як „спец“ від волинської українізації.

I.

Усім знана теза деяких польських кол, що українці зпід російської займанщини належать — мовляв — до іншої нації, ніж зпід австрійської. Тези тієї держаться польські політики ріжних мастей, певняки, московські попи; на ній побудований Сокальський кордон, як і твердження, що галицька преса не розуміється на волинських справах, не відзеркалює правдивого життя волинських українців, не може бути його виразником.

Такої тези й таких тверджень, зокрема, держиться й „Бюлетин Польск.-Укр.“, який у відповідь на мою статтю п. н. „Паперова українізація“ („Діло“, ч. 56) закинув мені, що стаття (як багато статтей у „Ділі“ в питаннях українських з терену був. займанщини російської) не оригінальна думками, ані не віддає того, що діється („Бюлетин“, стор. 126). Оригінальність думки й правдивість у передачі українського життя на Волині цей орган застеріг за собою, як за таким, що працює над його питаннями „жетельне“, „обективне“ й „од шерегу лят“.

II.

Чим міцніше польські політики будуть держатися своєї тези про ріжницю між волинськими українцями і галицькими, тим це буде для них шкідливіше: вся їх праця, як побудована на фікції, лише віддалить їх від розвязки української проблеми. Бо ніякий „сокальський“ кордон, хочби він був грубшим і вищим від китайського муру, не роздвоїть української національної свідомости. **Минуле, теперішне, мова**, а головно — **серце** щире й непідкупне вказує кожному волинякові, що галичанин є його рідний брат, член тоїж національної родини, до якої належить він. Смішний закид галицькій пресі, що вона не орієнтується в українських питаннях на просторах зпід б. російської займанщини. Тим, хто в нього вірить, укажу на його безприкладну простакуватість: таж і в „Ділі“ і в інших українських органах на волинські теми пишуть не галичани, не зайди, осілі на Волині репрезентувати „тутешну“ людність та хвалити її національне „благоденствіє“. А таки самі волиняки, — „тутешні з діда й прадіда“. Їх статті це голос місцевої інтелігенції; це простий рефлекс того, що там діється; що їх болить і що їм на серці лежить... З обставин усім (а зокрема — „Бюлетинові“) добре відомих, нема в них можливости подати свій голос з парляментарної трибуни; нема теж змоги виступити з місцевою власною пресою; залишилася одна лише можливість користуватися пресою, видаваною за „Сокальським“ кордоном. Але задля цього преса та зробилася трибуною не льокальною, а загально національною; з нею мусить рахуватися кожний, хто „жетельне“ й „обективне“ ставиться до українського питання.

III.

Не рахуючись із голосом „тутешних“, „Бюлетин“ приписав Волин. Єпарх. Зїздові й Т-ву Петра Могили такі „заслуги“ на полі церковнім, про які говорити не поважились би перед українцями й самі „могильники“. Ґльорифікація нежиттевого й маленького гуртка, як і його неіснуючих осягнень, наводила на припущення, з якої саме кухні вона походить: що це звинним „могильникам“ пощастило пробратися до „Бюлетиню“. Але редакція останнього катеґорично заперечила контакт із ними, тому на справу ґльорифікації приходиться дивитися з іншого боку й розвязки її шукати на іншій площині.

У статті п. н. „Паперова українізація“ я подав **засадничі й загальні** факти з нинішнього церковного життя на Волині. Наведу тепер кілька **конкретних**, які надаються до перевірки, а які прекрасно ілюструють вартість українських „здобутків“.

1) Архиеп. Алексієві, підчас його обїзду Волині в осені м. р., доручено парохіяльними делеґатами стоси прохань: то про українізацію богослуження, то про нелади з причетом. — „А пусть себѣ пишут!“ — з такою словесною резолюцією владика передав їх членові Консисторії. Не поладнали справ тих до епархіяльного зїзду, не поладнали й по зїзді... А наслідки вам такі: Як недавно повідомляв ПАТ, адміністраційна влада замкнула святиню в Вишгороді (Кремянеччина), з причини постійних сутичок між парохіянами і причетом та згіршуючих ексцесів; замкнула аж до цілковитого заспокоення... Це „українізація“ на селі.

А в місті? — Ось вам приклад. Коли архиеп. Алексій у вересні м. р. був у Володимирі, делеґація з 7 осіб зложила йому меморіял, прохаючи черґування українських відправ у соборі з славянськими (себто: менше того, що було від 1924 р. до 1927 р., коли кожного свята була урочиста українська відправа). „Шож це ви?— почули делеґати від „українського“ владики,— знову тут **полікарповщину заводите?** Не буде цього!“ І нема, хоч на секретарськім стільці в Консисторії сидить п. Власовський, а зїзд приняв ухвалу, прихильну до української справи.

2) Ніби звільнений з посади п. Перетрухин (росіянин) все таки фіґурує в церковнім офіціозі („Воскресное Чтеніе“ Ч. 2. стор. 28), як волинський епархіяльний місіонар, а діяльний член РНО продовжує далі своє юрисконсульство та є оборонцем судових справ Консисторії, хоч не бракує здібних і православних адвокатів-українців...

3) Офіційні повідомлення про особисті зміни в Волинській Єпархії друкуються таки в московській мові („Воскресное Чтеніе“, останне число)...

4) В „Українській Ниві“ (ч. 11) хтось запитує, чому о. прот. Васькевич (українець, особа спеціяльно близька до архиеп. Алексія) у своїй Чесно-Хрестській церкві в Кремянці (під самим боком Консисторії й архиерейських палат), на перекір постановам Св. Синоду й Єпархіяльного Зїзду (якого був учасником) проповідує мовою російською й молиться мовою московсько-суздальською... Орган певняків подає цей факт під заголовком „Що це значить?“

IV.

„Українська Нива“ не зуміла дати відповіди; не дасть її напевно й „Бюлетин“: тому виснення справи візьмемо на себе. Названий парох є українцем тої породи, що цінять у справі передовсім „реальну“ сторону й стосуються до „реального укладу сил“. Отже він знає, що українізація Волині — байка з 1001 ночі, пущена між публику в звязку з близькими виборами; це лише блахман, яким мають оперувати певняки й „могильники“ в виборчій кампанії.

Пройдуть вибори — і байці кінець; всіж, що повірять у неї, пошиються в дурні та ще підпадуть під підозріння в „неблагонадьожності“, а то й „замярах вивротових“. Бо коли ліквідується філії „Сільського Господаря“, забороняється читальню „Просвіти“, не дозволяється на гурток „Рідної Школи“: то хтож би дивився через пальці на якусь там українізацію церковного життя?!

Ант. Гірський.

Розстріли у Москві.

МОСКВА, ПАТ. В Москві викрили організацію, яка викрадала муку з державних складів. Провідника організації розстріляли, вісьмох учасників засудили на кару від 8—16 років вязниці.

ОТ. ЛЕВИНСЬКИЙ. 4)

Королева і чура.

Доходила певне 5-та година, коли користаючи з неуваги Матильди я скинув маску. Якжеж гірко довелось спокутувати мій учинок! Було так, якби розвіявся цей дивний чар, що звязував нас разом. Розвіявся без решти настрій пестливої інтимности. Нагло з висот неба впав я простісько на землю поміж колючки і кропиву. Матильда?, питаєте, чи гнівалася, протестувала? Отже ні. Невряд чи сказала хоч однісіньке слово. І це було найболючіше. Її очі дивилися на мене розчаровані і знуджені, якби казали: „І що ти зробив, недотепо. Я можеб буле покохала тебе, а тепер, — все пропало“. Даремне я приговорював і жартував, даремне вибачався і дорікав. Матильду нежданно страшенне розболіла голова і ми покинули вишком маскараду, щоби мерщій вернутись додому.

Аж на вулиці, може під впливом холодного ранку, Матильда ласкавіше заговорила до мене. Коли ми попрощали паню Матвієву, що мешкала на щастя недалеко, Матильда оперлася на моє рамя і глянула мені просто в очі.

— Дивую, що прийшли — сказала.

Надія блискавкою прошибла мене.

— Адже ж вам я не міг відмовити — прошептав я.

— Ви вдоволені? — всміхнулася зальотно.

Чи я був вдоволений! Я почав, у нестямі, говорити їй про її красу і очі, про почування, моє всепоглинаюче кохання.

Трохи брутально залишила моє рамя і глянула здивовано.

— Ви поважно? — сказала з ноткою іронії у голосі. — Так скоро, за одну ніч проведену на маскараді?

— Так, так! — настоював я.

— Отже, не можу вам робити надії — сказала поволі і відвернула голову.

— Не відбирайте мені надії! Не вбивайте мене! — кричав я непогамований від сорому і болю.

Ми зайшли вже під саму хату Матильди. Наче той потапаючий, що хапається дошки, я прошептав:

— Дозвольте хоч частіш бачити вас; не відмовте!

Уже прощала мене і залишила хвилину свою руку у моїй.

— Ледви чи це буде можливо. Зрештою... нащо? — глянула востанне мені в очі.

— Отже, чому ця ваша записка? Що вона значила? — прийшло мені нараз на думку, але Матильди не було вже біля мене.

Я вернувся до хати. Дзеркальце, що стояло в мене на столі, блиснуло мені в очі подробицями мого еспанського костюму, всім цім блазенством непроспаної ночі. Чи я був справді арлекіном, весельчаком для чужої розваги? Люто відірвав я борідку з обличчя, що вже й так дошкулювала добре. Я здер зі себе стрій Дон Кіхота і огірдливо зб урнув у сірий куток хати. Якжеж добре почував я себе у мому щоденному піджаку, як вигідно у старопарубоцьких капцях! „Назад на давні, добре знаймі життєві рейки! Завертай до бюра, пирогів п-і Марти, до солідного життя, до тиші твого вигідного гніздечка!“ — попрікував я і накликав себе до поправи. Але лекше було скинути костюм арлекіна і змити грим з обличчя, як витерти з памяти спомин цієї ночі.

На моє лихо раз-у-раз бачив я її. На схрещенні двох провулків, серед сорокатої юрби перекупок на Ринку, у церкві підчас відправи, виринала передомною знечевя і всміхалася заклопотана, якби прохала вибачення, що недискретно попала у мої очі. Навіть у бесіді знайомих, водно повертало її імя „Матильда“, чув я скрізь, так, немов усі її знали і то знали тільки її.

Якось ішов я на обід до пані Марти у товаристві одного з моїх бюрових товаришів. У виходу з Руської на Ринок наче зпід землі виросла перед нами її гармонійна сильветка.

— Матильда, пробурмотів я поневолі.

— А, знаєш її? — оживився мій товариш — гарна дівчина. Аж жаль, що вже заручена.

— Заручена? — не видержав я. Звідки знаєш?

— Цеж усі знають. Це наречена д-ра Левицького.

— Д-ра Левицького? — повторив я збентежений, це мають бути жарти?

Обличчя мого друга надмірно видовжилося, а брови зійшлися

— Зовсім не до жартів мені — пирхнув він. — Це наречена д-ра Петра Левицького, повторяю. Він мешкає отут недалеко — тут він показав пальцем ряд камяниць у Ринку, — і зовсім з тим не скривається. Коли такий цікавий і не віриш, можеш зайти сам до нього і спитати. Це ввічлива людина, не образиться. Так, можеш піти і спитати, — вже майже ревів мій товариш.

(Далі буде.)

Де і як зродилася ідея т. зв. східного пакту?

Прага, квітень 1935.

„Східний пакт“ — це чарівне гасло, від зреалізування якого мало би єдино залежати виясненння непевної і небезпечної сучасної політичної ситуації в Европі, головна основа, на якій мав би спертися „тріваний мир“, побудований на збережені статус кво в Европі. Не диво, що зусилля довести до заключення такого пакту стало осередною точкою цілої сучасної европейської політики і що різне розуміння того пакту поділило Европу на беззастережних прихильників і на його не менше беззастережних противників. Інакше воно й бути не може, коли взяти під увагу, що в нинішній Европі різко зарисовується теж два різні погляди на способи збереження статус кво. Але джерела тих двох протилежних інтерпретацій східного пакту треба — на нашу думку — шукати в мотивах, з яких зродилася саме його ідея.

Загально широка публика має дуже неясне поняття про походження ідеї східного пакту. Звичайно приймається, що думка про східний пакт вийшла з Західної Европи і автором тієї концепції називають небіжчика Барту. Але воно зовсім не так. Одиноким винахідником того пляну був ніхто інший, як лиш „товариш“ Літвінов. Щоб стало нам ясно, як до цього прийшло, дозволимо собі повести наших читачів слідами думок статті п. Р. Мечрея *„Правда про східний пакт“* зі „Сатердей Рев'ю“ з березня ц. р.

Пригадаймо собі деякі головні політичні події двох-трьох останніх років в Европі, які безпосередньо довели до народин ідеї східного пакту.

Цей наш огляд можемо почати від 1932. р., коли то Совіти підписали пакт неаґресії з балтійськими державами і з Польщею. Нині вже кожному ясно, що це зробили Совіти під натиском японської експанзії у Східній Азії.

В літі 1933. р. Совіти заключили другу серію таких пактів і то не лише зі сусідами, але і з державами, які не є їхніми безпосередніми сусідами. Деж лежить причина цього поспіху і такого заключування пактів „ан ґро“? Відповідь дуже проста і вона обмежується до одного слова: Гітлер.

Передгітлерівську Німеччину вязали зі Совітами два договори: рапальський і берлінський, і оба вони довели до незвичайно приязних відносин між обома державами. Ця приязнь йшла так далеко, що загально говорилося навіть про якусь тайну військову конвенцію між Німеччиною і Совітами. Прихід Гітлера і його немилосерна атака проти комунізму змінила усе за один день. Ба, що більше. Деякі з його найближчих і найбільш впливових помічників почали зараз-же проповідати евангелію експанзії, яка прямо загрожувала СССР. В Москві до страху перед Японією прилучився ще страх перед Німеччиною. Ситуація для Совітів нараз і основно змінилася. Як довго Совіти мусіли боятися тільки ворога зі сходу, так довго ті пакти, які забезпечували їхні західні кордони, їхнє запілля, їм вистарчали, але коли виріс новий явний і сильний ворог ще й із заходу, цих пактів було вже мало. Ще яркіще виступило те, коли Польща заключила з Німеччиною відомий десятилітній договір. Опинившись в такій ситуації Совіти мусіли шукати якоїсь нової забезпеки, чогось більше „активного“, ніж усі дотеперішні „пасивні“ пакти неаґресії. Найдено це в широкій ідеї пактів чи радше в одному колективному пакті „взаємної помочі“ — в пакті „зі зубами“, як його називають американці. Орієнтуючись дуже добре в загальній европейській ситуації і здаючи собі ясно справу з того, на які табори поділена тепер Европа, Совіти звернули природно свою увагу на Францію, а поїздка Еріо до Москви приготовила безпосередній шлях. В березні минулого року один париський часопис піддав думку французько-совітського пакту, а в квітні і травні пропозиції східного пакту обговорювалися вже конкретно в Женеві поза кулісами Союзу Народів. Тоді теж можна було почути перші натяки про охоту Совітів вступити до женевської інституції. Зараз-же після цього пішли вже широкі дискусії і в цілій Европі на тему проєктованого пакту. Малі держави, які сподівалися лише користей з нього, повитали його дуже радо. Видимим знаком цього було формальне признання Совітів Румунією і Чехословаччиною в червні 1934. р. Дуже вдоволений був з цього і Барту, бо це йшло цілковито по лінії його політики. Але одночасно стало ясно, що ані Німеччина, ані Польща не хочуть мати з пропонованим пактом нічого до діла. В серпні Барту привіз ідею пакту до Льондону. В Льондоні приняли її досить обочутливо, а далі Анґлія навіть облекшила вступ СССР до Союзу Народів, у вересні м. р. Від того часу ідея східного пакту набирає в концерті европейської політики того значіння, яке має й нині і від тоді вона не сходить ні за мент з черги нарад усіх міжнародніх переговорів. До кульмінаційної точки доходить ідея східного пакту особливо тоді, коли Літвінов перемовив Лявала підписати договір, яким Франція й СССР зобовязуються не вести ніяких сепаратних договорів з іншими державами, які моглиб рішити про остаточну долю ідеї східного пакту. Цим треба теж пояснювати згадку про східний пакт в комунікаті з 3. лютого ц. р. Первісно концепція східного пакту була така, що його мали підписати СССР, Німеччина, Польща, балтійські держави і Чехословаччина з французькою піддержкою чи запорукою. Але, коли показалося ясно, що Польща і Німеччина є всетаки проти пакту, зродилася нова концепція: заключити східний пакт без Німеччини і Польщі та вкінці виринула ще й пропозиція редукувати його сиґнатарів лиш до СССР і ЧСР з французькою піддержкою. Останніми часами вже в часі поїздки Ідена, проскочила ще й така думка, щоби клявзулю „взаємної допомоги“ випустити зовсім з пакту, а лишити в ньому лише клявзулю про ненапад. Як скінчиться ціла ця боротьба за „чарівний“ пакт — нині все ще годі сказати щось більш певного, хоч після візити Ідена у Варшаві можна було прочитати в европейській пресі думку, що ідею східного пакту в його первісному виді треба вважати остаточно погребаною. Правда, тепер дуже великі надії складають прихильники східного пакту на Анґлію, але — коли вірити словам п. Мечрея — Анґлія ніколи не згодиться на те, щоб дати Совітам якунебудь ґарантію їх границь чи то на сході, чи на заході. А така ґарантія забезпеки совітських границь, цеж істота цілого східного пакту, пакту, який зродився саме зі страху Москви за ті границі.

М—н.

В. Панейко, Д. Паліїв і масони.

У статті „Д-р Василь Панейко — явний відступник“ („Батьківщина“, ч. 14), якої автором є п. Д. Паліїв, поміщений м. ін. такий уступ: „Раз приїхав Панейко до Львова як делеґат масонської льожі великого сходу і намагався втягнути до масонів ріжних українських діячів. Намовляв тоді і мене. Я, очевидно, дав йому неґативну відповідь. Д-р Панейко мені м. і. заявив, що йому вдалося втягнути до масонів м. ін. деяких членів Редакції „Діла“. Чи відповідає це правді, не знаю“.

Можемо впевнити п. Паліїва, який не минає ніякої нагоди, щоб тільки кинути каменем у наш город, що ця „інформація“, яку він нібито дістав від д-ра Панейка (чого ніхто не всилі перевірити), не відповідає правді. Ніхто з нинішніх членів Редакції „Діла“ до масонів не належить і з тим рухом не мав і не має нічого спільного.

———o———

М. ВОЗНЯК.

ПІД ГАСЛОМ: „НА ДНІПРО! НА ДНІПРО! ДО КИЕВА!“.

(Францішек Духінський і українська справа.)

Смерть Францішка Духінського в 1893 р. лишилась без відгомону в українській пресі, хоч на згадку в ній він заслужив собі. Як закінчив свою публічну сповідь свого роду в париській брошурці з 1885 р. „Drugi mój 25-letni jubileusz“, два голоси кермували його сумлінням у всьому його житті. „Коли гляджу на безмір впливу — писав тут Духінський — на долю християнства й Европи, як з причини ладу московського громадянства, опертого на царизмі, себто на комунізмі так і з причини московських сект, які реалізують усі можливі форми людини, відокремленої від Бога, що ж дивне, що від самих початків мого самостійного думання, а це думання почалося дуже рано, під тягарем особистих і публічних поразок, я мав лиш два голоси: один до Господа Бога „Боже змилуйся!“ а другий до народів Европи „На Дніпро, на Дніпро, до Киева!“ Тріюмф Европи над Москвою я бачив лиш тоді, коли Европа підійме боротьбу в імя хреста. Бо щоб боротьба проти Москви закінчилась тріюмфом, мусить бути хрестовою. Москва бо представляє велику силу антихриста, який удає, що діє в імя боже, як це бачили в 1848 році, коли по революціях у Парижі, Відні й Берліні цар закликав: „На колїна, погани, бо з нами Бог“. З цього саме становища треба до всіх моїх праць підходити.“

Як бачимо, один із двох провідних голосів Духінського, згідно з признанням самого автора, релігійний, а другий політичний, отже обидва не наукового характеру. З цього приводу й написав проф. Ян Бодуен де Куртене в брошурі „Z powodu jubileuszu profesora Dudzińskiego“ таке вірне помічення: „Уже сам політичний характер писань д. Духінського робить їх строгу науковість досить підозрілою. Не можна служити однаковою дбайливістю двом паням того роду, як правда й політика. Або одну, або другу треба занедбувати. Учений повинен змагати лиш до правди без огляду на те, чи вислідн цього змагання будуть приємні чи й неприємні. А публічний муж, бавлячись політикою, має цілком інші цілі, а бажаючи перепровадити успішно свою справу через усі інстанції „публічної опінії“ й „міжнародніх“ думок, звичайно не перебирає в засібах і не вяжеться правдою.“

Науково-літературні й публіцистично-політичні писання Духінського за свою головну вісь мають ненове і не перший раз у нього висловлене твердження, що москалі не належать ні до словян, ні навіть до арійців, але до так зв. „туранців“ разом із іншими монгольськими, татарськими, фінськими тощо племенами. Свою „теорію“ доказував Духінський такими арґументами, як формою автократичної влади, названою в нього „царатом“, як московським комунізмом усупереч особистій власності арійців, як, — твердженням, що туранці це номади, кочовики, а арійці рільники, далі, що в москалів вражає мале число міст і містечок, таку силу, яких зустрічаємо в провінціях, положених на захід від москалів, і т. ін.

Хоч арґументація Духінського не витримує наукової критики, одначе в нього часто зустрічаються здорові й згідні з наукою думки того роду, що давня церковно-словянська мова це мова давніх болгар, що літературна мова Руси до XIV. в. не була народньою для неї, але що це була мова вчених, церковна, тощо, як це він виводив у першій частині „Zasad dziejów Polski i innych krajów słowiańskich i Moskwy“. У другій частині своїх „Zasad“ навів вийнятки з своєї статті в „Trzecim Maju“ про переяславську умову, написаної з приводу арештування кирило-методіївців, бо „про арештування професорів і студентів київського й харківського університету: Куліша (Kuleszy), Шевченка й інших у 1847 р. писали й французькі часописи“.

І в третій частині своїх „Zasad“ згадав Духінський свою статтю про переяславську умову, а саме в словах: „В роках 1847—1848 ми зясували Европі потребу вмішатись її у справу Малоруси, і тоді взяли ми за основу переяславську умову, зроблену між Хмельницьким і царем Олексієм Михайловичем: згідно з цією умовою Малорусь стоїть у такому відношенні до Москви, як Румунія і Сербія до Туреччини. І сьогодні (себто 1861 р.) це твердимо, спираючись на поясненні цієї справи згідно з правом народу, як це ми робили в тих роках (пор. „Trzeci Maj“). Одначе це цілком не ослаблює, а скріплює наші докази, що Малорусь находиться під Москвою на тому праві, що Петро I. підбив цю країну. Права підбою щезають, дякувати Богові, в наших часах і народи управляються сами собою. Отже Малорусь вільна рішати про свою долю.“ „Малорусь“ Духінського це Лівоберіжжя, яке на його думку „відірветься від Москви, а злучиться з Польщею“. Приспішити таку злуку „це велика політика Польщі, польської держави, мужів стану Польщі в краю і за кордоном.“

(Далі буде).

ПРАВНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Додатки до податків і стемплевих оплат.

Від 1. квітня ц. р. обовязує закон з 26. березня ц. р., який вводить:

1) 10 проц. додаток до стемплевих оплат, посередних податків (нпр. від соли) і грунтового податку.

2) 15 проц. додаток від безпосередніх податків (нпр. доходового, промислового і т. д.) крім грунтового податку, до податку від спадщин і даровин.

Ці додатки будуть стягати скарбові уряди не тільки враз зі згаданими податками та стемплевими оплатами почнаючи від 1. квітня ц. р., але також від залеглих податків і стемплевих оплат зперед 1. квітня.

Дохід з усіх цих додатків забирає міністерство скарбу.

Буває таке, що скарбові уряди податки і стемплеві оплати відписали, обнизили, відсунули, розложили на сплати, припинили екзекуцію або повели екзекуцію, щоб їх стягнути. В таких випадках доля цих нових додатків зовсім звязані з податками і стемплевими оплатами.

Згадані додатки обчисляють і стягають ті скарбові уряди або палати, які обчисляють і стягають безпосередні та посередні податки і стемплеві оплати.

КОЛИ НЕ ПЛАТИТЬСЯ ДОДАТКІВ ДО СТЕМПЛЕВИХ ОПЛАТ І ДО ПОДАТКІВ.

Не платиться: 1) 10 проц. додатку до стемплевих оплат від нотаріяльного акту чи документу про заснування акційної або командитово-акційної спілки, якої осідок буде у Польщі. 2) 10 проц. додатку від рішень про збільшення основного капіталу тих спілок. 3) 10 проц. додатку до споживчого податку від цукру всіх ґатунків. 4) 15 проц. додатку до податку від помешкань. 5) 15 проц. додатку до податку від електричної енергії. 6) 15 проц. додатку до надзвичайного податку від деяких професійних занять. 7) Додатку до податку від убою. 8) 15 проц. додатку до крізового додатку до державного податку від нерухомостей. 9) 15 проц. до надзвичайної маєткової данини і лісової данини та до самоуправних додатків.

Чи зрозуміють це українці?

(Допис з Грималівщини).

У судовій грималівській окрузі живе, не зважаючи на дуже численну повоєнну кольонізацію із заходу, все ще около 60 проц. українців. Крім цього є тут 32 проц. латинників із поляками та около 8 проц. жидів. Цю людність обслуговує у всіх потребах ціла маса жидівських купців, що не продають нічого з українського промислу, 5 жидів адвокатів — на двох українців, 4 лікарів жидів та один технік-дентист жид і лиш 1 лікар українець. Усі ті купці, адвокати і лікарі-жиди живуть головно з українських мас і то дуже добре, наслідком малого нац. освідомлення тих мас та вміло веденої конкуренції супроти українців-адвокатів та лікарів (бо купців українців нема!).

Та відношення тут. жидів до їх українських хлібодавців далеко не поправне. Ані один купець, адвокат чи лікар-жид не має у себе хоч би одної української книжки, не передплачує ніякого українського часопису чи журналу, не дає ніколи нічого на ніякі українські ціли, навпаки - неодин з них ставиться з погордою, а то й ненавистю до всього, що українське. Одначе на цьому не кінець. Українці у декого з них — це також „кабани“, „петлюрівські погромщики“ і т. д.

Дня 2. квітня ц. р. відбулася у городському суді в Грималові до ч. II. кґ. 171/35 карна розправа проти українця Віктора Кльована, обвинуваченого лікарем-жидом д-ром Крайзлером за те, що обвинувачений В. Кльован, без причини спровокований д-ром Крайзлером, грозив йому нібито побиттям. В. Кльован боронився тим, що д-р Крайзлер перед ріжними особами прозиває його згірдно „кабан“ та посуджує його у забиранні фір з хорими пацієнтами (до речі: з українськими селянами) та в спрямовуванні їх до „кабаньского д-ра“, себто до українського лікаря д-ра М. Добромиля. Вислід тої розправи неважний, а важне те, що для д-ра Крайзлера українець — це тільки „кабан“, але дуже болить його, коли цей „кабан“ свій тяжко запрацьований гріш занесе до свого лікаря, а не до нього.

Чи зрозуміють це українці?

Наради в Стрезі не забезпечать миру.

СТРЕЗА, 11. 4. ПАТ. Перед офіційними нарадами трьох держав відбулась італійсько-французька нарада.

Наради трьох держав почались в год. 11.30 у палаті Боромео. В нарадах беруть участь: від Італії — Мусоліні, Сувіч, Альойзі, від В. Британії — прем. Мекдональд, Саймон і Ванситарт, від Франції — прем. Флянден, Ляваль, Нель і Леже.

Конференція відбувається під великим знаком запиту, який Франція та Італія висувають під адресою В. Британії. Кружляють поголоски, що підчас італійсько-французьких нарад, італійська делеґація домагалась нових військових ґарантій для вдержання незалежности Австрії. Франція годиться піддержати ці плини, якщо до співпраці приступить М. Антанта. Зате Франція домагалась осудити озброєння Німеччини і на майбутнє хопитись господарських санкцій, якщо Німеччина нарушила би договори. Кружляють поголоски, що Франція змодифікує східний пакт, подаючи докладніші санкції супроти напасника.

Міродатні кола заневняють, що висліди конференції у Стрезі не дадуть світові ані миру ані війни.

Самосуди в Мексику за ширення атеїзму.

БУЕНОС АЙРЕС, 11. 4. ПАТ. З Мексику повідомляють, що в Йонтля у стейті Морельос поліція знайшла трупа проф. С. Ґонцалеса на одному з придорожніх дерев з написом на грудях: за навчання у соціялістичнім дусі. У Мексику тепер частіше повторяються виступи населення проти програми навчання у соціялістичнім дусі, яку завів уряд. В одній місцевости населення хотіло зробити самосуд над учителькою, яка викладала в школі теорію соціялізму. Тільки завдяки енергійній акції поліції, вдалось вирвати учительку з рук юрби.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Загальні Збори „Української Бесіди“ у Львові.

В суботу дня 30. березня ц. р. відбувся річний Загальний Збір львівської „Української Бесіди“ у власній домівці в Народнім Домі (вул. Грушевського ч. 22). Це наше товариство жиє вже понад 70 літ і за час свого довгого життя дало також почин до заснування неодні з наших молодших установ як Українського Театру, „Просвіти“, Бояна та інших.

Відкриваючи сьогорічний Збір, голова д-р І. Копач зазначив м. ін. з притиском, що з „Бесіди“ користають не тільки власні члени Товариства, але також і ширші круги нашого громадянства, які часто підвіймають за невеличкою оплатою кімнати „Бесіди“ на ріжні свої імпрези: збори і наради, відчити і виклади, святочні сходини і забави. Членів має Товариство тепер тільки около 150. Безперечно могло би і повинно би їх бути значно більше, а тоді й членська вкладка, яка тепер виносить 2.50 зол. місячно, була би значно нижча, бо могла би евентуально виносити навіть тільки один золотий місячно, якби число членів зросло бодай до 300. На жаль, ми живемо тепер у часі надмірного роздробу наших сил. У нас тепер чомусь відокремлюються, а то й зовсім відсуваються від себе як чужі поодинокі групи, і то не тільки далекі собі віком покоління (мовляв: „старі“ і „молоді“), але навіть близькі собі часово річники поколінь. А це безумовно дуже недобрий прояв нашого життя. Бо деж у такім разі має вирости і розцвисти спільнота думок, почувань і волі, так дуже потрібна до всякої успішної народньої праці? Вона ж може зродитися і розвинутися тільки у живім контакті людей зі собою. — Як важний додатний прояв теперішнього життя „Бесіди“ відмітив д-р Копач також той момент, що навіть серед загальної нині скрути і кризи Товариство всежтаки зуміло вдержати себе в господарській рівновазі. Дальший його розвій буде залежати, очевидно, від дальшого зросту і складу його членів.

При виборі нової управи змінено дотеперішній Виділ Товариства тільки незначно. Головою залишився дальше емер. візитатор шкіл *д-р Іван Копач*, господарем емер. радник скарбу *Володимир Штогрин*, а секретарем емер. суддя *Володимир Іванець*.

Стрілецька вистава в Коломиї.

Сьогодні, 7. IV. пережила коломийська українська громада дуже миле і зворушливе свято: заходом невтомного впорядчика д-ра І. Іванця перевезено показ історичних памяток Українських Січових Стрільців зі Станиславова до Коломиї й розміщено ті дорогі серцю кожного українця скарби в салі „Народнього Дому“ та в кімнатах Т-ва „Родина“. Вже на довго перед годиною, на котру назначено відкриття вистави, було повно гостей: інтеліґенції, дещо міщан та селян, старих і молодих, мужчин і жінок, які цікаво, із захопленням оглядали розміщені по стінах образи. В год. 12.30 відкрив виставу др В. Біловор, колишній стрілецький лікар, гарною і змістовою, з чуттям виголошеною, промовою, в якій дав короткий нарис повстання Стрілецької Армії від зародин ідеї української збройної сили 1905. р. та її історію від 1914. до 1918. р., тобто до часу, як стрільців стягнули з України на Буковину, де їх захопив розвал Австрії. Промова, якої зміст виповнила перша пісня великої стрілецької епопеї, що її чимало приявних на салі особисто пережило, захопила всіх слухачів і глибоко зворушила. Після того впорядчик д-р Іванець пояснив образи. Починаючи від великої салі переходив від стіни до стіни, вказував на головніші, пояснював їх зміст, розказував історію змальованих чи знятих фотографічним апаратом картин, осіб, ілюстрацій і переходив поволі цілу історію Маківки, Семиківців, Лисоні під Бережанами, запізнайомилися з головними стрілецькими комендантами, вичитали з деяких картин багатонадійні радощі (їх мало), в інших невдечі, недугу, тиф, безнадійність... Для Коломиї найшлось тут таки багато цікавого: стрінулися знайомі імена й обличчя як от ст. Н. Гірняка, пор. Букшованого, сотн. Дудинського, Камінського, підп. Франца Кінеля, а дальше арх. Карла пізніше цісаря, що був у Коломиї 1912. р. Пригадався усім старшим відхід добровольців до УСС із Коломиї 1914. р., збережений на світлині О. К. І взагалі Коломия вложила в стрілецьку епопею велику і важку частину. Бож і голова Боєвої Управи, якій формально було підчинене стрілецтво, д-р К. Трильовський, теж мешканець Коломиї, організатор січового руху на Покутті, дуже значно підсилив стрілецькі ряди. Все це зовсім оправдливо підкреслили обидва промовці. Дальше звернув упорядчик увагу глядачів і на мистецьке та товариське життя січ. стрілецтва, показуючи нам цікаві карикатури Сорохтея й ін. та виясняючи історію „Залізної Остроги“. Вкінці пояснив іще, як повстали стрілецькі однострої. Завершуючи довгий, але цікавий виклад, вказав на вагу цієї вистави як національно-виховного чинника та повідомив, що тепер ідуть заходи в тім напрямі, щоб експонати, в яких богато є приватною власністю ріжних осіб, найшлися в одному відділі Національного Музею у Львові, щоб їх число доповнити предметами з приватних збірок та залишити майбутнім поколінням на славу, потіху й науку.

Гості розходилися з почуттям вдячности для всіх тих, що постаралися створити таку виставу, а також для тих, що спровадили її до Коломиї. Вистава буде відкрита до 21. ц. м. Можна надіятися, що не тільки вся коломийська громада, але й села обовязково відвідають її і дадуть тим доказ, що стрілецька слава їм справді дорога.

Д. Н.

МІН. БЕНЕШ ПОЇДЕ В ЧЕРВНІ ДО МОСКВИ.

ПАРИЖ, 11. 4. ПАТ. Авас повідомляє з Праги, що мін. Бенеш поїде до Москви в червні ц. р.

——o——

НА ТЕМИ МОВИ.

Про прийменники.

Прийменник **біля** має тільки місцеве значіння (пор. Шевченка: вітер... ліг біля моря одпочить у поемі „Причинна"). Він є синонімом прийменника „коло", (пор. народню пісню „Коло млина, коло броду, два голуби пили воду") в місцевому значінні. Алеж цей останній прийменник має ще й значіння „довкола", нім. um, польс. około. Через теж і знову що анальоґічні польські, чи німецькі вислови мають і **прислівникове** значіння, то й у нас, у Галичині, набрав прийменник „коло" і прислівникового значіння: більш-менш, приблизно (йому коло двацять років). Зі змішання „коло" й „біля" почали в нас (і то тепер дуже вже часто) вживати прийменника „біля" у прислівниковому значінні. Тимто часто доводиться читати такі вовсім неможливі фрази: це сталося біля трипятих років XIX. ст.; йому біля пядесятки; минуло біля сорок років, замісць чисто українських висловів: це сталося **більш-менш** у трицятих роках XIX. ст.; йому **коло** пядесятки, минуло **яких** сорок років і т. д. Прийменник біля це — тільки місцевий (його дуже не вподобив чомусь письменник Нечуй-Левицький і воював із ним, домагаючися заміни його прийменником „коло") і тільки прийменник; у прислівниковому значінні його українська мова не знає.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру містимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Весна йде.** Співацькі товариства „Львівський Боян" і „Сурма" влаштовують у вівторок, 16. квітня ц. р. концерт із творів Лисенка, Леонтовича, Коляра, Кравса, Ніль В. Гаде та А. Сільсера. Концерт відбудеться у великій салі Музичного Товариства ім. М. Лисенка. Більшість творів — це похвальні гимни в честь весни, що саме до нас підкрадається з розясненим лицем. Деякі з них ще не гоміли з львівських естрад. Звертаємо на цей концерт увагу громадянства, бо прикро було би, якби хто такої небувалої нагоди не доглянув. Численною участю задокументуємо нашу музикальність і дамо принайменше маленьке моральне вдоволення тим диригентам і співакам, що стільки часу та праці присвятили для нашої духової насолоди.

— **Українознавчі виклади в берлінському університеті.** В літньому семестрі 1935 р. читає д-р Зенон Кузеля в семинарі орієнтальних мов при берлінському університеті такі курси української мови та виклади з обсягу українознавства: 1) Українська мова для початкових (3 год. тижнево); 2) курс української мови для студентів з елементарним знанням (середній курс, 3 год. тижнево); 3) найвищий курс української мови (пояснення українських текстів, 2 год. тижнево); 4) українська національна територія в світлі статистики (2 год. тижнево); 5) німецько-українські відносини на протязі історії (1 год. тижнево). Вписи приймає канцелярія семінара, Берлін, НВ 7, Доротеенштрассе 7.

— **Засідання Фільольоґічної Секції Наук. Тов. ім. Шевченка** відбудеться в суботу 13. квітня в 18-ій год. в бібліотечній салі. На черзі реферат праці **М. Мочульського: „Гощинський, Словацький і Шевченко, як співці Коліївщини".**

— **„Праґер Прессе" про збірку Ю. Косача.** „Праґер Прессе" поміщує замітку про збірку Ю. Косача „Черлень". Критик цього прегарно веденого денника, що систематично інформує своїх читачів про новини славянських літератур, підкреслює дуже широку тематичну та формальну розпряжність молодого лірика. Вказує теж на його культуру, яку можна розяснити частинно посвояченням з Лесею Українкою. Критик є тої думки, що присуд жюрі „Т-ва письменників і журналістів", яке признало Косачеві нагороду цього року був „безумовно обоснований", хочби як хто піддавав у сумнів загальний розподіл нагород.

— **Гетьман Мазепа у шведській історіографії.** На цю тему виголосить доц. д-р Б. Крупницький 12. ц. м. виклад у салі Укр. Наукового Інституту в Берліні.

— **Оконечно закрили „Просвіту" в Острозі.** Як по інших повітах Волині, адмін. влада припинила діяльність Т-ва „Просвіта" в Острозі з тереном діяльности на здолбунівський повіт. Недавно б. раді тої „Просвіти" надіслали відповідь м-ства про те, що рішення воєвідського уряду затверджено і наказано перевести остаточну ліквідацію.

— **Малярська вистава** збірних праць польського мистця проф. Влад. Ляма буде відчинена від 14. квітня год. 12 вполудне. Буде на ній 100 ріжноманітних праць від 1917 р.

— **Нові школи і цвинтар у Львові.** Управа м. Львова рішила побудувати три нові вселюдні школи, а саме при міському заведенні сиріт при вул. Кадетській, на Богданівці і в Брюховичах. Крім того передбачується відкриття нового цвинтаря, бо цвинтарі Личаківський і Янівський переповнені.

— **Дорогові роботи у Сх. Галичині.** Плян дорогових робіт коштом фонду праці на 1935-6 рік передбачує кредити на 30 міліонів зол. З цієї суми припадає на роботи у львівському воєвідстві 1.591.000 зол., станиславівському 720.000 зол. і тернопільському 325.800 зол.

— **На волі.** Дня 1. ц. м. вийшов на волю з арештів городського суду у Краківці п. Павло Химич, відсидівши 7 місяців кари за зневагу органів влади.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тяганні Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 50.000 на ч. 21410. 20.000 зол. на ч. 29020. 10.000 зол. на ч. 14821, 12087, 104200, 141807. 10.000 зол. на ч. 63474. 5.000 зол. на ч. 3386, 117142, 182009. 5.000 зол. на ч. 34946, 35639, 55975, 103700. 2.000 зол. на ч. 35870. на ч. 10823, 37967, 69596, 145298, 179986. 1000 2.000 зол. на ч. 31090, 156672, 175008. 1000 зол. на ч. 31081, 151038, 179977. 500 зол. на ч. 49993, 93340, 94438, 116579, 125479, 145316, 148074, 172398. 500 зол. на ч. 37271, 63399, 70429, 77668, 79416, 96720, 102358, 109963, 109934, 114731, 113979, 121939, 130809, 132816. 400 зол. на ч. 9649, 2175, 14743, 38664, 72298, 76078, 94207, 111782, 135383, 139717, 143277, 154098, 168489, 183318. 400 зол. на ч. 19707, 22583, 28146, 32783, 42438, 140574, 169798, 184152. 300 зол. на ч. 195, 1428, 17373, 37613, 38432, 46575, 55304, 56723, 61209, 73051, 95216, 101143, 119448, 141268, 154153, 154239, 156938, 157638, 158142, 159090, 163978, 176666, 177913, 180277. 250 зол. на ч. 689 4168, 9477, 21245, 30747, 37887, 49507, 49531, 49727, 49771, 49986, 54585, 58620, 70003, 71493, 72645, 81000, 58192, 93068, 101012, 101953, 111217, 113999, 117528, 126650, 136181, 137124, 151069, 153046, 154481, 154789, 155677, 161628, 162564, 164343, 168728, 174873, 177895, 180293. 300 зол. на ч. 1515, 44283, 83967, 104909, 135243, 172070, 182234, 97168, 131133, 161877, 182235.

— **Реєстрація лікарів.** Міністерство суспільної опіки видало розпорядок у справі реєстрації лікарів на терені цілої держави. Реєстрації мусять піддатися всі лікарі, що досі не зголосилися до адміністраційної влади. Остаточний речинець устійнено на день 30. червня ц. р. У випадках, коли представлені документи лікарів можуть викликувати сумніви щодо їх автентичности, справа буде спрямована до міністерства.

— **Нагорода за працю вязнів.** Новий правильник щодо винагороди за працю вязнів ділить їх на три категорії залежно від поведення і ступня пильности. Нагородою за добре поведення буде перенощення до вищої категорії, а карою деґрадація. Кожний вязень має свій рахунок, на який вязнична управа буде записувати винагороду за працю. Частину зарібків, призначену на додаткові харчі, можна буде обертати на купно харчевих засобів, зате інших річей, як папіроси, з тих грошей купувати не вільно. При звільненні вязня виплатять йому решту суми. Праця вязнів при ремонті будинків і випіку хліба для вязничного господарства не зачисляється до зарібкових робіт. Денний кошт вязничної роботизни у варстатах обчислено на 60 сотиків.

— **Військові підстаршини на залізницях.** Міністерство шляхів поручило залізничій дирекції у Львові влаштувати 6-місячний залізничий курс для 50 підстаршин як кандидатів на залізничих службовців. Після укінчення цього курсу фреквентанти дістануть 9 групу платень.

— **За недозволену збірку.** У старостинському суді у Львові відбулася розправа проти видавництва „Курєра Львовського" за грошеву збірку без дозволу влади. Збирано м. і. гроші на шкільні оплати для ендецької академічної молоді та на захист Брата Альберта. Видавця м-ра Мацейка засуджено на 200 зол. грини з заміною на 4 дні арешту. Зібрану готівку 703 зол. сконфісковано і призначено на інше товариство.

— **Податок від псів.** Власники псів у Львові обовязані заплатити до кінця квітня ц. р. такий податок: 1) за кожного першого пса — 20 зол.; 2) за кожного другого пса — 60 зол.; 3) за кожного чергового пса — 100 зол.; 4) за другого ланцюгового пса 10 зол.; 5) за третього ланцюгового пса 20 зол.; 6) за кожного чергового пса 10 зол. більше. На просторі громад прилучених до Львова за кожного пса 10 зол., за другого і чергового ланцюгового пса по 5 зол. Бляшка на шию для пса 50 сот. Псів, які не будуть мати нових значків від 1. травня ц. р., будуть ловити гицлі (живолупи). Крім того на власників псів магістрат накладатиме кари.

— **Проти зараження плямистим тифом.** Департамент служби здоровля в міністерстві суспільної опіки видав обіжник, що має на меті охорону перед зараженням плямистим тифом осіб, які, виконуючи своє звання, стикаються з хорими. Лікарі, шпитальна служба у відділі заразливих недуг, дезинфекційні працівники і санітарні контрольори мають піддатися щепленню сировицею проф. Вайгля.

— **Львівська хроніка.** Повідомлено поліцію, що пропали без вісти 13-літня Людвика Гут і 15-літний Зб. Ставарський. Останній забрав родичам 120 зол. — На поді дому при вул. Вулецькій знайшли висільника Яна Долинського, що приїхав з Рівного, відсидівши кару 6-місячної вязниці. — В готелі Ґранд отроївся 32-літний Евг. Берґверк, безробітний, родом з Дрогобича, що вже минулого тижня пробував в іншім готелі відобрати собі життя. — При ліцитації кіна „Пасаж" ліцитаційні гієни завдалегідь заняли салю, тому коморник мусів візвати поліцію. Щойно як поліція усунула їх, ліцитація могла відбутися спокійно. — Стефан Костів вирвав артистці театру Богданській торбинку. Злодія арештували.

— **Краєва хроніка.** До бюра Української Щадниці в Перемишлі добулися в ночі злодії, одначе розбити касу їм не довелось, бо їх сполошено. — На ріці Стрий в Синевідську Вижньому віддано до вжитку міст на 100 м. завдовшки, якого будова тревала два роки. — В Ковалівці пов. Бучач кольоніст із Шлеська, Щепан Кузьмінський, програвши маєтковий процес зі своїм тіточним братом Влад. Ґуравським, застрілив у ночі його 27-літню жінку та 6-літн. сина. — В Дрогобичі засуджено на пів року вязниці Марію Ситор за самовільну зміну назвища на Рас. — У Бориславі намагала втруїтися Катерина Вишатицька з причини родинної незгоди. Забрали її до шпиталю. — В Іспасі, Турці, Винограді лютує й далі пятнистий тиф. До шпиталю в Коломиї перевезли дальших 6 хорих. Досі в шпиталі померло 7 осіб. — Із перемиської вязниці вивезли до Дрогобича 30 вязнів, засуджених на довші кари.

— **Бандитизм в краю.** На Івана Кобриня і Федора Бутинця, що вертались у ночі з товаром для кооперативи в Любелі пов. Жовква, напало трьох людців, озброєних втятими військовими крісами. Один напасник ударив кольбою Кобриня і коли оба нападені втікли, бандити забрали увесь товар. — Другої ночі ті самі мабуть бандити напали на дім Демка Кулявця в Лісовій біля Добрачина. Господар ударив сокирою одного напасника, що стріляв у стелю. У відповідь на те один з бандитів, що стояв на варті, пробив багнетом сина господаря у груди, після чого всі втікли. — Тої самої ночі біля Стоянова пов. Радехів трьох торговців кіньми, що вертались з ярмарку з Горохова, заатакували бандити стрілами. Сполошені криком нападених напасники втікли, не забравши нічого.

— **Убивство задля помсти.** В Угринові Старім пов. Калуш застрілено недавно солтиса цієї громади Ількова. При помочі поліційного пса викрито, що винуватцем є місцевий громадянин Перегиняк, який признався до вини і перед слідчою комісією оповів цілу подію. На день перед тим відбув кару арешту, з якого звільнився під вечір, мовлячи, що він хорий. Пішов до дому

взяв військовий кріс і пізнім вечором пішов під хату Ількова, де причаївся під вікном, приглядаючись, що діється в середині. Коли солтис станув нарешті перед самим вікном, він стріляє, кладучи його трупом. Опісля втік і кріс сховав. Причиною вбивства була охота пімститися за кривду, якої зазнав від Ількова. Перегиняка відставлено до Станиславова.

— **Електрифікація Холмщини.** В Люблинщині повстав електрифікаційний союз міст Люблина, Замістя, Холму, Красноставу і Грубешова. Союз має перевести електрифікацію не тільки тих міст, але й всіх містечок і сіл у своїй окрузі. Електричну енергію мають постачати електрівні в Люблині, Замісті і Красноставі. Безпосередніми відборцями енергії будуть міські і сільські самоврядування, які у власному обсязі будуть дальше розбудовувати сітку низького тиснення для поодиноких консументів. Перші роботи розпічнуться з початком червня ц. р.

— **З Польщі.** У Варшаві помер у 69-му році життя др медицини Антін Ґлюзінський, професор варшавського університету, раніше краківського і львівського, один з найвизначніших лікарів інтерністів у Польщі. — В Бидґощі отруїлася 18-літня Корнелія Клімош, учениця IV. р. учительської семинарії, з причини злого поступу в школі. — На залізничій лінії Лодзь-Пабянице найдено переїханого трупа якогось мужчини, а трохи дальше якоїсь жінки. Тотожности обох трупів не вияснено. — В Парах під Варшавою повісився 12-літній Маріян Салах зі страху перед карою, яка ждала його від батька за якусь дрібну провину.

— **Новітний Довбуш.** Румунська жандармерія арештувала недавно голосного опришка Корою, що довший час непокоїв цілу Буковину. Він є сином заможного посесора дібр у Дорнештах і мав гарну жінку, що фліртувала з командантом жандарської станиці. Довідавшись про це, він вбив жандарма і втік у ліси, де зорґанізував шайку розбишаків. Протягом кількох літ шайка доконала кільканадцять грабункових нападів, при чому вбила кільканацять осіб. Наляκане населення платило йому окуп, щоби тільки дав йому спокій. Корою мав своїх спільників серед жандармів, які за гроші часто милили погоню своїх товаришів, так що годі було його зловити. Показалося, що його спільники брали від нього правильні місячні платні. Корою визначався надзвичайною відвагою. В білий день прийшов до міліонера Фішера і стероризувавши домашніх, забрав пів міліона леїв. А тимчасом поліція й жандарми глядали за ним у Ясах. Раз шайка Корою забрала цілу жандармську стежу в полон. Опісля пішла до Стефанівців на румунсько-польській границі і вернулась з великим окупом, здобутим від стероризованих мешканців. Нарешті жандармерія заскочила його в однім домі, який обступила зі всіх боків. Тоді Корою викинув крізь вікно записку, що як хотять взяти його живим, нехай прийде до нього адвокат з прокуратором. Так і сталося. При арештованому найшли кілька тисяч леїв. З його зізнань виявилося, що його спільниками були люди з вищих товариських кол, які зрабовані гроші обертали на гулятику. А сума всіх зрабованих грошей доходить до 10 міліонів леїв.

— **Як Гітлер і Іден стояли проти себе в окопах.** На обіді в англійській амбасаді в Берліні англійський міністер капітан Антін Іден нарисував на карті воєнну позицію, як він тому 18 років був в окопах проти німецької боєвої лінії. Тоді Гітлер нарисував знову німецьку позицію проти, де він був теж в окопах. Показалося, що обидва вони тому 18 років стояли якраз проти себе, і то у невеликій віддалі. Іден взяв собі ту картку, що була списом страв на обіді в амбасаді, зі собою на памятку і повіз її до Москви.

— **Бриґіда Гельм піде до арешту.** Голосну фільмову артистку Бриґіду Гельм засуджено свого часу на 2 місяці безоглядного арешту за те, що переїхала автом і залишила без опіки одну жінку. Засуджена внесла відклик, одначе карний сенат німецького державного трибуналу затвердив присуд і Бриґіда Гельм мусить відсидіти кару. Тимчасом вона вийшла замуж за багатого промисловця і вибралася в пошлюбну подорож до Італії.

— **Чим грізна Німеччина?** Американський тижневик „Ліберті" помістив статтю воєнного кореспондента Вайта Вилліямса п. з. „Гітлерові новочасні пекольні зброї", в яких описує жахливі воєнні винаходи, що їх буцімто має Німеччина. Він запевняє, що Німеччина вже виробила нову зброю і може її вживати у новій війні. Ось вона: 1) Стратосферні ракети до кидання ґазів та вибухових матеріялів так далеко й так високо, як лише оператори захотять, навіть з Берліна до Ню Йорку. 2) Проміні „З", що нищать всяку машинерію в означенім просторі. Це „жахлива стіна" для оборони Німеччини. Чи літак чи гармата, як попаде в цю повітряну стіну, зараз нищиться і стає цілком безчинним та безужиточним. 3) Нова куля, що розбиває сталь. Таких куль тепер виробляють по 480.000 денно. 4) Оборотна гармата, що вистрілює 1.000 куль на мінуту. Головне її завдання засипати градом куль ворожі літаки. Тепер викінчують 2.000 таких гармат. 5) Машиновий кріс Штанґе, що вистрілює по 600 куль в мінуту. Він легкий і його дуло не потребує охолоджування, але можна його миттю змінювати.

— **Злочинність серед дітей в совітській Росії** приймає такі розміри, що центральний виконний комітет установив дуже строгі кари. Карний закон будуть стосувати навіть до дітей від 12 літ. Замісць давати їх до домів поправи у тяжких випадках будуть карати їх смертю.

— **Село великанів.** Санітарна комісія з Парижа досліджує населення бретонського села Аммер, що визначається надмірним ростом. Село має 150 мешканців, з яких дуже мало є нижчих як на 1.80 м. Зате багато є вищих як на 2 метри. Впадає в очі мала інтеліґенція тих великанів. Лікарі здогадуються, що якась хемічна домішка в землі і поживі викликує надмірний фізичний ріст при одночасному малому розвитку умових сил.

— **Повітряна труба у Словаччині.** Над повітом Рожнава в західній Словаччині шаліла у вівторок катастрофальна буря, сполучена з повітряною трубою. Цілу околицю перемінило в пустиню. Повиривало з корінням великі дерева, порозносило до основ доми, а поля та городи покрило грубою верствою каміння та піску. Згинуло кільканацять осіб, а кількадесять є тяжко ранених. Серед населення настав страшенний переполох. Спершу думали, що це ураґанний напад ворожих літаків або землетрус.

— **Жахлива катастрофа при самохідних перегонах** склалася в Шато-Тієрі у Франції. Змагун Катансо, що їхав зі швидкістю 150 км. на годину і находився сто метрів перед метою, втратив на ховзькому від дощу терені панування над своєю машиною і віхав на публику. Самохід розторошив на просторі дванацятьох метрів 35 осіб і вдаривши з цілим розгоном об дерево, відскочив в противний бік, де повстала з нього купа дрізок. З грудей публики роздався жахливий крик. На місці, куди вігнався був самохід, вилися в калюжах крови тяжко ранені. Показалося, що дві особи згинули на місці, а кільканацять осіб перевезено до шпиталю, де чотири вмерло від ран. Іншим раненим мусіли ампутувати руки або ноги, при чому шість осіб бореться зі смертю.

— **Самі катастрофи.** На півострові Юкатан буря викинула зі шин потяг, при чому згинуло багато людей. — Підчас сильної бурі над островом Формозою згинуло 40 рибалок. — В Каліфорнії наслідком великих дощів виляла ріка Фізер, наслідком чого згинуло кількадесять осіб. — Біля Сакраменто в Каліфорнії зударились два залізничі потяги. Жертви людьми начисляють на десятки.

— **Продавала собаче і котяче мясо.** Мешканці села Таркая в Румунії зміркували, що від якогось часу щезають їх пси і коти без сліду. Почали слідити і ствердили, що різничка Михайлина Рошта вбивала пси і коти а їх мясо продавала замісць козячого. В її пивниці знайшли багато кістяків тих звірят. Різничкою занялася поліція.

— **Ріжні вістки.** У 66-ім р. життя помер визначний американський поет Едвін Арлінгтон Робінсон, що двічі дістав найбільшу літер. нагороду „премію Пуліцера" і в 1929 золоту медалю від Інституту літератури і мистецтва. — На тиждень зачинили університет у Букарешті через антисемітські демонстрації; студенти страйкують і хотять, щоб жидів не допускали на медицину. — Цими днями чотири французькі літаки відвезли до Льондону 2840 кільо золота, а з Амстердаму приїхало до Парижа 840 кільо. — У Льондоні почали продавати невидні окуляри, розміру ока; тільки спеціялісти можуть запримітити хто їх носить; найдешевші коштують 20 фунтів шт. — У Ліль відкрили 9-ий міжнародній ярмарок. — У берлінськім університеті введені катедри „расової науки" і „етнічної біольоґії"; професором на цих катедрах призначили відомого теоретика націонал-соціялістичної партії Ганса Ґунтера. — Від 24. липня виставлять у римському Кольосеум 6 разів „Кво вадіс?" з участю 1000 осіб і орхестра Масканія. — Румунський уряд вніс у парлямент законопроект, що дозволив би замовити у чехословацьких фабрик Шкода артилерійське знаряддя на 500 міл. фр. — Брітійський уряд запросив Льойда Джорджа, щоб він представив свій проект господарської відбудови Англії. — Найвищий суд стейту Алябами рішив, що нема перепон для негрів, щоб вони були присяжними суддями; досі у Півн. Америці вони не мали цих прав. — У Ніцці радить міжнародній телевізійний конґрес при співучасти делеґатів Англії, Франції, Німеччини, Італії та Злуч. Держав. — В Амстердамі продали два образи Ван Ґоґа: один за 70.000 фр., другий за 115.000 фр. — Совітська преса передає офіціяльний комунікат, що стратостат вибудований біля Москви досяг без людей висоти 129.855 стіп і цим побив дотеперішні рекорди; найнижча температура була на висоті 30.000 стіп (76 ст. нижче зера). — У Парижі мешканева кріза давно поладнана; при кінці 1934 р. було 20.000 вільних помешкань, більш як перед війною; цікаве те, що великих помешкань нема вільних. — У Моґилеві хірурґ Нормалевський операцією привернув зір одній жінці, яка була сліпою 15 років. — Від ураґану над Филипинськими островами втонуло в заливі Раґай 135 рибаків. — Поліція на Кубі арештувала кількадесять осіб членів ватаги, яка схопила міліонера Бонета і випустила його на волю за окупом 300 тисяч долярів. —

— **Український Народній Музей „Гуцульщина" ім. о. Йосафата Кобринського в Коломиї** дістав у часі від 1. січня до 31. березня 1935 р. отсі предмети: 10 гуцульських виробів, 6 образів, 1 річник, 5 церковних і 15 світських книг, 1 грамоту, 6 історичних памяток, 11 викопалин, 1 печатку, 1 медалю, 38 вишивок, 6 фотографій, 5 стрілецьких відзнак, 4 ручні роботи, 5 історичних відозв, 1 амулет, 31 фотокліш, 1 портрет, 1 церковну штуку, разом 149 експонатів. Жертводавцями були: Климентина Лисинецька Космач, м-р Германюк Онуфрій Коломия, м-р Зайшла Льва Городенка, Кобринський Ярослав Варшава, радник Величковський Евген Городенка, Мендель Банк Коломия; хлібороби: Лечук Василь, Верига Параска і Суходитка Марія, Стецева, Лушпинський Іляріон Коломия, Гоянюк Василь і Гаврилюк Степан Коломия, Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Яремчук Гриць Остапківці, Кміцикевич Константин Коломия, Семотюк Катерина Стецівка, проф. Кузьма Орест Коломия, інж. Дмитренко Василь Коломия, Якібчук Емілія Текуча, Загорняк Евдокія Прокурава, Пігуляк Микола і Головатий Федір Іспас, д-р Зиновій Левицький Коршів, Івана Сенятович Коломия, радник Михайло Ґеник-Березовський Коломия, проф. Сіщук Яків Корнич, Максимюк Микола Голови, о. прелат Олександер Русин, сотник Королюк, інж. Зайшлий Ярослав, м-р Богдан Лисяк, Богдан Вонсуль, директор банку Пашкевич Іван, Мацкевич Мафтей і Ярослав Явний Коломия, ґенерал Омелянович-Павленко Іван Каліш, о. Гоянюк Микола Залуче, о. Володимир Пилипець Трійця, Клявдія Бобикевич Сора, Лащук Василь Саджавка, Тимінський Василь Печеніжин, Ольга Майковська Княждвір, м-р Марія Кобринська Коломия й о. Теофіль Бемко Бринці Церковні. В тому часі відвідало Музей 190 осіб. За жертвовані предмети Управа Музею складає отсим щиру подяку.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

КОРОЛІВСЬКА ЗАБАВКА.

Болгарський король Борис дістав від новозаснованої фабрики в Бурґас новий модель льокомотиви. Це не зменшений зразок, а правдива льокомотива. Король Борис завзятущий паровозний машиніст і кожну нову льокомотиву сам пробує. Чи дочіпляє він до неї ваґони і возить нею своїх знайомих — газети не пишуть. Не знаємо теж, де він переховує такі великі дарунки.

ТАКОЖ „ІНСТИТУТ".

Один льондонський промисловець обрахував скільки людей денно голиться і псує вістря „жілеток", з якими не має що зробити. Він заснував окреме підприємство зване „Інститутом" і має передплатників, що вимінюють у нього непридатні вістря. Що місяця заходить до кожного передплатника агент і забирає відкинене голярське приладдя.

КРАВАТКИ З КИТІВ.

Від кількох місяців поширився у Злуч. Державах і південній Африці новий рід краваток. Виробляють їх у Дурбані (півд. Африці) зі шкіри кита; Дурбан — це осередок ловлі китів. Шкіра кита — дуже мягка та тривка; краватки з неї не друться.

РОБІНСОН ЗАЛИШИВ ПРАВНУКІВ.

У Льондоні відкрили нащадків Робінсона Крузо. Є це рідня Вебстерів, що має всі документи, які стверджують, що вона виводиться від моряка Олександра Селькірка, що був тим „Робінсоном", якого історію змалював Дефо. Цікаве те, що моряцька та бурлацька кров того давнього мандрівника пливе досі в жилах Вебстерів, бо один із нинішніх їх членів вибирається в човні через океан, за прикладом свого предка.

Дописи.

РОГАТИНЩИНА.

Повітова анкета „Р. Ш." Дня 20. березня ц. р. відбулася повітова анкета „Рідної Школи" в Рогатині в організаційних справах. Присутніх було 77 делегатів від 27 кружків. Анкетою проводив дир. Петро Бігус. Виголошено реферати: 1) „Дитячі садки" — реф. дир. Водонос Микола. 2) „Доріст „Р. Ш." — реф. нец. Шепкірик Роман. 3) „Внутр. позичка „Р. Ш." — реф. дир. Бігус Петро. По рефератах виявзалася жива дискусія, в якій забирали голос: о. дек. І. Щербанюк, Гаракевич І. і Макогін Федь — оба зі Жовчева, Мокрий Михайло і Падучак Микола з Данильча, Байдак Іван з Пукова, Василів Яків із Підгороддя, Атаманів з Помонят. Дискусія велася в тім напрямі, щоби кружки старалися зорганізувати в себе конечно „дитячі садки" і якнайскорше доріст „Р. Ш." та в той спосіб заопікуватись молодим поколінням. Також велику увагу звернули делегати на акцію „Сотикового фонду", який при солідній праці й рухливості кружків може стати головним джерелом матеріяльної підтримки „Р. Ш." і при цім зазначували, що „Сотиковий фонд" має також дуже велике морально-виховне значіння. Щодо внутр. позички постановлено дальше повести інтенсивну акцію в повіті, поки не збереться сума, відповідна гідности й повазі Рогатинщини. Накінець у цій справі анкета ухвалила отсі резолюції: 1) Ширша повітова анкета „Р. Ш." в Рогатині ствердила, що дотеперішній стан позички „Р. Ш." на терені Рогатинщини такий низький, що захитує її добру опінію, набуту працею попередніх літ. 2) Звертається передовсім до всіх громадянських установ повіту, щоби в найкоротшому часі безоглядно використали продовжений речинець і субскрибували позичку „Р. Ш." в сумі, яка відповідалаб їх престіжові. 3) Апелює до всіх громадян Рогатинщини без ріжниці на стан, у яких жевріє любов і тепле серце для потреб народу на рідношкільнім відтинку, щоби в міру своєї матеріяльної спроможности субскрибували сталі або збірні позички. Предсідник, замикаючи анкету, висказав вдоволення з приводу зрілої і річевої дискусії. Візвав делегатів, щоб послідовно реалізували постанови анкети, а гасла й думки, видвигнені рефератами й дискусією, несли в найширші круги українського громадянства. Цим засвідчимо перед світом нашу національну зрілість. Зокрема заапелював, щоби старшини кружків „Р. Ш." звернули головну увагу на акцію „Сотикового фонду", бо відомо, що не всякий може спромогтися на субскрибування внутр. позички, одначе на „Сотиковий фонд" кожна, навіть найбідніша одиниця зможе щось жертвувати, дрібними але постійними датками причинитися до створення джерела доходу, яке становилоб домінуючу позицію в прибутках „Рідної Школи".

Нові книжки й журнали.

Мирон Дольницький: ВІД БЕСКИДСЬКИХ РОЗВОРІВ ДО ПОЛІСЬКИХ БОЛОТ. З 25 образками й 1 мапкою. Львів, 1925. Стор. 88. ф. 16-о. Видання Товариства „Просвіта". Кн. ч. 3. за грудень. — „Боже, яка вона гарна, та наша земля"! — сказав зі сльозами глибокого зворушення трипнйцятлітній юнак. І ці зворушливі слова захоплення і великої любови напевно вирвуться з душі кожного і кожної з нас, коли читатимемо цю книжечку „Від бескидських розворів до поліських болот", що її в оповідній формі написав Мирон Дольницький, відомий наш географ і доцент Українського Педагогічного Інституту в Празі. Є це прекрасний і всебічний опис західно-українських земель, а саме: Поділля, Волині, Полісся, Підляшшя, Росточчя, Карпат, Лемківщини, Бойківщини, Гуцульщини, Підгіря і Покуття. Все це написано чистою літературною мовою, на 80 сторінках гарного друку, з 25 відповідно дібраними образками й одною мапкою М. Кулицького. Такої книжки, потрібної й цікавої водночас для молоді і старших, для школи й дому, доброї для людини з освітою і приступної для найширшого загалу — ми досі не мали. Видала її „Просвіта", як місячну книжечку за березень п. р. Дістати її можна за 70 сотиків у Книгарні „Просвіти" — (Львів, Руська ч. 10/I.) передплату на цілий рік 3·60 зол., бо передплатники дістануть 12 таких же потрібних і цікавих місячних книжечок за половину їх книгарських цін. Тому користайте з цього самі та заохочуйте ще й інших!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 12. IV. год. 7·30 веч. „Небожеська комедія".

Субота, 13. IV. год. 7·30 веч. „Небожеська комедія".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 12. IV. год. 7·30 веч. „Подружий мете".

Субота, 13. IV. год. 7·30 веч. „Подружий метч".

Кіна.

АДРІЯ: „Заглада світа" Гаррі Піль.

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".

АТЛЯНТИК: „Московські ночі".

ВАНДА: „Збещещена", Завіщання д-ра Фу-Манчу".

ҐРАЖИНА: „Вероніка" (Фр. Ґаль).

КАСІНО: „Весела вдова" оперетка Легара (з Мор. Шевалє та Мекдональд).

КОЛІСЕЙ: „Двобій жінок" і ревія „Весна, гріх і сніх".

КОПЕРНИК: „Людина, що продала голову".

МАРУСЕНЬКА: „Клеопатра".

МІРАЖ: „Танець кохання", „Чи Людина то дівчина".

МУЗА: „Весняна парада" (Фр. Ґаль).

ПАКС: „Вірлятко" та тижн. ПАТ-а.

ПАЛЯС: „Антко - поліцмайстер" (Дима).

ПАН: „Велика парада", коліроване „Мікі Мавс".

РАЙ: „Каріока".

СВІТ: „Мікі Мавс", „Новочасний Робінзон Кручо".

СОНЦЕ: „Небесні птахи" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Двобій зі смертю" і ревія.

УТІХА: „Віва Вілля!" та ревія.

ХИМЕРА: „Чотирьох джентельменів" і Бастер Кітон.

Закордонне радіо.

Пятниця, 12. квітня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 15·40 Твори на два обої та форт., 17·35 Пісні в супр. альтівки, 19·30 Рел. музика, 21·35 Арії та пісні, **Брно** (325,4) 19·30 Прогулька по славянських краях (муз. попурі), **Прага** (470,2) 19·10 Вок. октет, 20·50 Концерт (скр. Сіґеті), **Париж** (1648) 20·00 „Богема" комедія Міржера з муз. ілюстр., **Білгород** (437,3) 12·00 Військова музика, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 17·00 Концерт, 21·00 Октет, **Франкфурт** (251) 16·00 Фортеп. ресітал, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 17·30 Скр. ресітал Міґуеля Канделя, **Кельн** (455,9) 21·00 „Де цитрина доспіває (концерт есп. музики), **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Нім. пісні (Фойх сопр., Вехслєр альт), **Будапешт** (550,5) 13·40 Сп. ресітал, 17·30 Циг. муз., 22·15 „Тангайзер" оп. Вагнера (фрагм.), **Міляно** (368,6) 11·30, 13·25 Легка музика, 21·20 Популярні пісні, 22·15 Концерт есп. музики, **Рим** (420,8) 16·00 Трансм. з акад. св. Сесилії (сп. ресітал муринської співачки Марії Андерсен), 20·45 Концерт.

Субота, 13. квітня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·15, Симф. концерт, 17·00 Діточий хор, 19·25 „Продана наречена" опера Сметани, **Братислава** (298,8) 17·15 Форт. ресітал, 18·05 Скрипка, **Прага** (470,2) 10·15, 15·55 Сальон. й легка музика. **Париж** (1648) 20·25 „Мальвіна" оперетка Гана, **Білгород** (437,3) 20·00 Оп. арії відсп. Івич, **Берлін** (356,7) 20·10 Вес. муз. вечір, **Гайльсберґ** (291) 19·25 Солісти (спів. форт.), **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 20·10 Вечір Павла Лінка, **Ляйпціґ** (382,2) 16·10 Форт. ресітал, 20·10 „Ґаспароне" оп. Мілєкера, **Мінхен** (405,4) 13·25 Популярна музика, 18·35 Славні конц. етюди, **Будапешт** (550,5) 12·05, 13·30, 17·20 Музика, 18·30 Спів, 20·30 Скандинавський вечір, **Міляно** (368,6) 17·05 Симф. концерт, 20·45 Опера, **Рим** (4208) 13·05 Легка музика, 21·00 Опера.

Львівське радіо.

Пятниця, 12. квітня 1935.

6·30 Ран. авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Секстет, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Попурі й вальси з гр. пл., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 Концерт орхестри, 16·30 Хвилинка питань — авд. для дітей, 16·45 Пісні в супр. форт., 17·00 „Дискутуймо" на тему праці й погляду на світ, 17·15 Форт. ресітал Вельти Вайт, 17·40 Авд. для хори, концерт орх., 18·10 Театр Уяви: „Юда" пєса Ростворовського (фрагм.), 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Сальон. музика з ґр. пл., 19·15 Три знаки запиту, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Пісоньки 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Турист. порадник, 20·05 Музика з ґр. пл., 21·00 Веч. денник, 21·10 Як живемо та працюємо, 21·15 Муз. гутірка, 21·25 Концерт познанського катедр. хору, 22·30 „Чистий дризи" рецит. поезій, 22·40 Великопісні науки: Спокуса, 23·00 Комунікати, 23·05 Легка муз. з ґр. пл.

Субота, 13. квітня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Великі співаки виконавці іт. опер — із ґр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Концерт орх., спів, 13·45 Польська морська торговля, 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 14·00 Легка музика з гр. пл., 14·45 Концерт легкої музики, спів, 15·30 Рецитації вес. прози: фрагм. із повісти Т. Єжа „Історія про прадіда", 15·45 Концерт смичк. орхестри, 16·30 Техн. скринька, 16·45 Чвертьгодина скр. романсів у супр. форт., 17·00 Лешно — город Лещинських і Сулковських, 17·10 Найновіші гр. пл., 17·50 Про білого ведмедя, 18·00 Від коминарчика до годинникаря, вес. авд. для дітей з муз., 18·30 Фейл. „Два покоління", 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Пісоньки з гр. пл., 19·15 Львівські вечорі Літ. Памятника, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Спів у супр. форт., 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Вислід льв. фільмового конкурсу, 20·10 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт; у перерві: Як працюємо". „Домашнє господарсто мандрівної скрині", 22·30 Літ. часописи, 22·45 Льожа Глумливців „Діди з під церкви", 23·20 Легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·28—5·30 зол.

Нім. марка 1·95—2·05, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·50—172·00, фунти стерлінги 25·50—25·80, австр. шілінги 98·00—99·50, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 32·50—34·00, ліри 43·50—44·50.

Золото: Доляри 9·00—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·80, Корони 36·60—36·80, Рублі 46·00—47·50. 1 гр. 5·92·44.

Срібло: Корони австр. 0·32, Рублі 1·40, Фльорени 0·85, 1 ґр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 44·50—46·25, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премівки.

Долярівки 53·00—54·50, Інвестиційні 108·00—112·00, Будівельна 45·50—47·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни паритас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця одноц.	18·25—18·50	19·50—19·75
Пшениця збірна	17·25—17·50	18·50—18·75
Жито одноціле	13·75—14·00	15·50—15·75
Жито збірне	13·25—13·50	15·00—15·25
Ячмінь одноцілий	13·25—13·50	
Ячмінь на мливо	12·00—12·25	14·25—14·50
Висівки житні	8·25— 8·50	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 10. і 11 квітня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко маґазин	2·75 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·80 „
1 к. яєць	2·25—2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану сильна, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. квітня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

		за 1 кг.	
Курята		за 1 кг.	2·50 зол.
Молоді кури	1. кл.	„	0·90 „
Старі „	„	„	0·75 „
Підгодов. індики	„	„	1·10 „
„ індички	„	„	1·30 „
Пантарки	„	„	1·30 „
Молоді голуби за пару			0·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Весна у слові, танку і музиці. Імпреза Кружка ім. Ганни Барвінок в неділю 14-го квітня п. р. в год. 11·30 передполуднем у салі „Театру Ріжнородностей" (Народний Дім). При ласкавій співучасти Впп. Барвінської Евгенії, Деркач Лесі, Ґурґули Ірини, Зарицької Евгенії, Щуратової Олександри і учениць ритмічної школи Музичного Товариства ім. Лисенка під проводом п. проф. Оксани Федак. Фортепіяновий супровід обняли Впп. проф. Байлова Мелянія, д-р Кудрик Борис і Пшеничкова Стефанія. Білети від 11-го квітня п. р. можна дістати в Книгарні Т-ва „Просвіта" при вул. Руській, а в день імпрези від 10-ої год. в касі театру. 1357

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480—
„ „ 1/2	250—
„ „ 1/4	130—
„ „ 1/8	70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.